

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminea, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. suna'ória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu ee voru mai primi publicari.

Nr. 84.

Brasiovu, 2 Nov. 21 Oct. 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

6531/1864.

Publicare oficiósa.

Devenindu unu planu alu fostului ingeneriu guberniale Gaiser din anulu 1848 si unulu alu ingineriului Székely din anulu 1850 despre regularea tarnavei cei mici, in anulu 1861 in mani private, — se provóca totu insulu carele are cunosointia despre susutanti'a acestoru dóua planuri, a arata acésta pana in 31 Decembre 1864 presidiului reg. guvernul transilvanu.

Sabiiu in 20 Octobre 1864.

2—3

Dela presidiulu r. guvernul transilvanu.

Dela diet'a Transilvaniei.

Siedinti'a 105 tienuta in 24 Septembre (Contin.)

4. Pentru-ca noi nu potemu crede ca Mai. S'a c. r. si apostolica aru voi a denegá donatiunea Mai. Sale imperatului Iosifu alu II. de gloriósa memoria in urm'a careia granitieri posedu acesti munti mai unu seculu in cea mai neconturbata folosire.

5. Pentru-ca noi nu potemu crede ca Mai. S'a c. r. apostolica se fi fostu avutu vreodata pré inalta intentiune a si retrage insu-si pré inalt'a gratia daruita granitieloru prin susu numitulu biletu de mana la desfiintierea granitiei in anulu 1851; si mai pe urma.

6. Pentru-ca noi scimu, ca pecum in tempurile cele vechi asia si in cele mai de aprópe au aপরatu dupa legile patriei si institutului de granitia atatu fiscalu directoratulu catu si procuratura finantiara c. r. acésta proprietate a granitiariloru; dreptu aceea noi nu potemu pricepe va se dica ordinatiunea aceea, care va se se puna in lucrare si se ne esposesiuneze din vechi'a nóstra proprietate in acestu modu pe cale politica.

Se presupunemu, ce noi negamu, ca ar' fi doveditu careva din pretendenti vre o neconturbata posesiune a respectiviloru munti in anulu epocale 1789 de si la inceputu erá vorba numai de rebonificare concesa conditiunalminte eara nu de munti in natura, totusi acésta nu se potu intinde peste totu cuprinsulu muntiloru revindicati ci si atunci, decumva s'ar' realisá, — ar' trebui se remana din acelu terenu si granitieloru vre o parte, care au disu Mai. S'a imperatulu Iosifu II in 1783 ca este de consideratu cá revindicata dela turci (als a Turcico neu revindicirt).

Aici noi nu potemu retacé si observarea acésta ca nu ne potemu mira destulu, cum in o cauza asia momentósa, in o cestiune de viéti'a unei populatiune asia numeróse si recunoscuta de meritata, potu curge ordinatiuni dela inaltele locuri asia de nechiare; pentru-ca citindu cu luare aminte acésta hartie sub C alaturata, carea s'aru paré a fi ordinatiune in totu intielesulu ei, se vede numitu chiaru si lamuritu numai natiunea sasésca cu 22 munti, carii se se dè dominiului celoru siepte judetie ale natiunei sasesci, inse pentru ceialalti munti se numescu numai peste totu unele familii si corporatiuni diferite de totu una de alta si acelora se li se dè restulu muntiloru cumulativu fara de a se spune apriatu cui si ce se i se dè.

Se vede mai incolo dupa intielesulu acelei ordi-

natiunatiunii fara datu unde se dice „so gleiche Durchführung“ ceva graba prescisa si pentru aceea póte nu s'au incunoscintiatu pana acum afara de subscrisele 4 comune si celelalte 78, de comune comproprietarie, din care au fostu constituitu regimentulu nostru, si apoi dupa esposesiunare ne mana pe noi granitieri pe calea legeri si pe calea urbariale, care dupa a nóstra parere va se dica: se se iè cu grab'a dela granitieri muntii revindicati toti pana la cea dit' urma palma de locu, ca apoi pretendenti voru fi securi, ca ce ei intr'unu seculu cu tóta influinti'a ce au avutu-o prin ómenii si reprezentantiu loru nu au potutu luá dela granitieri, fiindu acestia in drepturile loru aপরati prin regim. si cum s'a disu mai susu si prin fiscalu directoratu si procuratura financiara c. r. nu voru poté redobendi de aici incolo neci granitieri pe calea legeri, fiindu impreunata procedur'a acum cu asia mari spese, si fiindu-ca, cum e cunoscutu, granitieri sunt seraci; si apoi pe calea urbariale fara aceea nu au granitieri nemica de a asceptá; ca referintiele loru prin militarizare s'au facutu tocma pre cum sunt a le locuitoriloru dñm fuudulu regiu. —

Una astu-felin de transpusetiune arbitraria e fara sozia in istori'a patriei, ba dóra in intrég'a istoria a dreptului privatu —! — Inspaimentati si ingrigiti de venitoriulu nostru — subscrisele comune cá celea incunoscintiate ne veduramu silitu spre aপরarea dreptului nostru si a tuturoru celor'alalte comune granitieresci neincunoscintiate inca pana acuma despre acésta ordinatiune a substerne comisiunei regulatórie din Sabiiu aici in copia alaturatulu protestu, pe carea comisiunea acest'a dela deputatii nostri (4 granitieri) nu lu luara, fara i reieptara cu cuvinte aspre, si apoi a doua di, dupa-ce i s'au imanuatú acest'a prin avocatulu nostru plenipotentiatu, dede acest'a comisiune indorsatulu negativu sub Nr. 27 rg. din 26 August a. c. Noi cu acest'a neindestulati amu datu éra la aceea comisiune recursu, care l'amu insinuatú pe telegrafu si la Inaltimea S'a imperatésca, presiedintele ministeriului, inse ne tememu ca comisiunea nu va respectá ori nu va subterne neci pe acestu recursu, si fara intardiare va predá muntii. —

Inalta dieta! Pe longa astu-feliu de impregiurari ne vedemu siliti a alergá la scutulu inaltei diete cu cea mai umilita rogare, cá inaltu aceea se se indure a ne aপরá inse-si drepturile nóstre si santeni'a legiloru, cari nu ingadue a luá cui-va una posesiune asia vechia pe calea politica, ca esoperandu-si inalt'a dieta donatiune carea ne puse neconditiunalminte in posesiune, apoi pertractarile facute in urm'a pretensiuniloru a 3 persóne si luandu in consideratiune si folosirea muntiloru mentionati prin noi fara conturbare mai unu seculu, atunci credemu ca nu va fi neci o indoiéla despre cererea nóstra cea drépta. —

Indure-se dreptu aceea inalt'a dieta a rogá pe Mai. S'a c. r. si apostolica prin un'a representatiune in numele fostiloru granitieri, ca din pré inalt'a gratitia se binevoiésca a sistá inca acum esecutarea ordinatiune; despre transpusetiunea muntiloru numiti revindicati si apoi ori a indreptá pe pretendenti insu-si, sistandu transpusetiunea, pe calea legeri, careia apoi si noi o-

dihniți ne vomu supune; ori desființându comisiunea regulato-
rie de posesiune și anulându despușetiunile ei se aiba pré
inalt'a gratia a face se se presente inaltei diete proiectu de
lege atat'a pentru acésta cauz'a esoeptionale catu și pentru
regularea preste totu a tuturoru referintieloru de proprietate
din tîenutu desființiateloru regimente romane de granitia din
Ardélu, ca-ce acestea se tîenu de cuestiunile tierci și mai fura
și in timpii de mai înainte tractate in dieta tierci;

Sabiu 8 Septembre 1864.

ai inaltei diete

cu profunda reverintia pré umiliti supusi — urmédia
244 de subscrieri, adeca: Sinna 30, Orlatu 42, Vestimlu
102, Racoviti'a 70.“

Citindu-se acésta suplica, presied. dietale dice, cá acésta
suplica inca se se transpuna la comit. de petitiuni.

Popea se scóla și propune asia: „Cuprinsulu petitiu-
nei acesteia, inalta dieta, mi-ae pare, ca este fórte momen-
tosu, — mai antaniu pentru acea, pentru-ca, dupa-cum bene
audiram, o multime de munti, cari i au folositu comunela
granitiaresci, numite in acésta petitiune, aprópe la 100 de
ani, acum se instrainéza și se liau din posesiunea lor; a
dóu'a pentru acea, pentru-ca espropriarea acést'a se face pre
cale politica administrativa; a treia, pentru-ca espropriarea se
face facia cu acei granitarii, cari 'si versara sangele lor a-
própe de unu seculu pre tóte campurele de bataia ale Eu-
ropei, — facia cu acei granitarii, cari adusera atatea sacri-
ficia pentru interesele tronului și a le patriei nóstre. — Cu-
prinsulu petitiunei acesteia mi se pare a fi și de totu urginte.
Si pentru acea, fiendu-ca, — in catu sciu eu și in catu a
adiunsu la cunoscenti'a mea — s'a si rouditu o comisiune,
despre care este vorb'a și in petitiunea acum citita, cu acea
insarcinare din partea regimului, cá se efeptueze transpunerea
muntilor, cari se luara (?) acum din posesiunea granitari-
loru: Si asia dara e temere dloru, ca pana candu se va face
ver' o dispositiune din partea dietei in privinti'a acést'a, dis-
pusetiunea acea nu se va mai poté realizá din cauza, ca tran-
spunerea va fi deja sevarsita! —

Asia dara mi liau voia a propune din cauzele mentiu-
nate, cá inalt'a dieta se se binevoliéscá a predá petitiunea a-
cést'a spré ante consultare unui comitetu a nume alesu din
despartimente, cu acea insarcinare, cá in siése dile se re-
portéze dietei in obiectulu acést'a: —

Pres. róga, se se scóle acei domni deputati, cari pri-
mescu acésta propunere a dlui Popea. Prop. se primesce.

Acsente Severu: Multu onor. dle presied.! Onor.
dieta! „Justitia est regnorum fundamentum“ a fostu devis'a
stralucitului imperatoriu Franciscu II, carele a portata fórte
multe resboie cu granitarii alaturea. Partinescu propunerea
dlui antevorbitoriu nu numai din motivulu, ca „Justitia est
regnorum fundamentum,“ ci și din acelu motivu espresu in
donatiunea facuta de nemuritoriuu imperatu Iosifu II, care
nu s'a datu conditionatu granitariiloru, cá numai pana atuncia
se foloséscá ei muntii și pasiunile, pana candu voru fi mili-
tari, ci s'a datu neconditionatu pentru totudeaun'a. —

Presied.: „Most a tárgy érdeméhez nem lehet szólni,
hanem csak is ahoz, hogy mikép kezeltessék a föllovasott
kérvény; útasittassék-e az Popea képv. ur indítványja szerént
egy az egyesültágyokból egy egy tag kiküldetése által ala-
kult bizottsághoz, vagy mely bizottsághoz adassék át véle-
mény adás végett?!“

Acsente: „Atunci dle presied. numai atat'a dicu, ce a
disu in siedinti'a de eri multu stimatulu dn. Dr. Teutsch,
ca: „Wir sind hier nicht nur um uns zu überstimmen, son-
dern um uns zu überzeugen!“ — si cu acést'a, vedindu a
priori minoritatea romana, me rogu, cá acésta petitiune se se
dè unui comitetu alesu din despartimentele dietei, dupa, pro-
punerea dlui Popea. —

Gaetanu: Eu, inaltu presidiu, am partinitu propunerea
facuta de dlu Popea, pentru-ca am scotitu și mi-am tîenutu
de datoriu, cá se complinescu acésta propunere. — Dlu dep.
Popea poftesce pentru urginti'a lucrului, cá se se dè petitiu-
nea, ce s'a cititu, unui comitetu alesu din despartimente; nu
a precisatu inse, ca comitetulu acést'a se se aléga prin des-
partimente s'au prin dieta? — Mai este inca o impregiurare
fórte de oserbatu, adeca, cá mai multe despartimente nu
sunt de facia in dieta, — si érasu, ca cum se se substituize
acastea, si din cati membrii se stè comitetulu? — Eu mi liau
indraznéla a propune intregirea propunerei dlui Popea, si a
dice, cá petitiunea se se dè la unu comitetu satoriu din 8
membrii, alesi prin dieta, din despartimentele, ce sunt de
facia; ér' in loculu despartimenteloru, ce nu sunt represen-
tate de ajunsu in dieta, se se aléga din medioloculu dietei.

Budaeker: Ich bitte den Antrag schriftlich einzu-
reichen.

Presied.: Amintesce §§ 28 și 29 din regulamentulu
de trebi cari dicu, ca atari cauze sunt de a se predá unui
comitetu alesu din despartimente spre preconsultare. — Si
dice, ca trebuie diet'a se se tîena de ele

Gaetanu: Caus'a acést'a e o cauza de totu speciale!
dupa parerea mea, neci nu ar' trebui se se aléga membrii
comitetulu din despartimente, pentru-ca a-ci nu sunt a se
representá interesele unui séu altui orasiu séu tîenutu, ci a-
cést'a este o cestiune, ce s'a tîenutu totudeaun'a de compe-
tenti'a dietei intregi, si prin urmare si acum se tîene de com-
petenti'a dietei intregi . . .

Presied.: „Csak méltóztassék ajánlatott tenni!“

Gaetanu: A-ci ar' trebui se se aplice § 30 din regul.
de trebi, pentru-ca fírea cauzei e speciale. In catu pentru
oserbatiunea mai departe, trebuie se recunósca diet'a intréga,
ca unele despartimente nu sunt reprezentate, — si ca prin
urmare propunerea dlui Popea trebuie intregita, celu pucinu
dupa precedentiele de mai înainte, ca-ce la senatulu impe-
riale, inca amu alesu din despartimentele, cari nu sunt de-
plinu reprezentate, din dieta si prin dieta. Asia dar' propu-
nerea mea nu este neci de catu nóua, oi corespunde ante-
cedentieloru de pana acum.

Propunerea dlui Gaetanu se spriginesce.

Dr. Tentsch: Se dechiara cu totul in contr'a acestei
propuneri, dicundu, ca e in contr'a acestei variatiuni nóue
privitórie la formarea de comitete spre preconsultare — si
propune cá petitiunea citita se se dè comitetulu de peti-
tiuni. — (Se spriginesce).

Binder inca se dechiara in contr'a propunerei dlui Gae-
tanu, dicundu ca se provóca la § 31 alu reg. de trebi, dupa
care suplic'a ca atare e de a se da comit. de petitiuni. — (So
ist es!)

Baron Salmen inca propune cá suplica se se dè
comit. de petitiuni — si inca din acea cauza dice elu, ca lu-
crulu nu e in sine asia de mare, precum 'lu face suplica (!)

I. Balomiri: „Eu affu propunerea de dn. dlu Popea
intemeiata in § 28 alu reg. de trebi, si asia eu partinescu
prop. facuta de dlui. Ce se atinge de propunerea facuta de
dn. Gaetanu, eu nu o potu sprigini, pentru-ca o affu in con-
tr'a regulamentulu de trebi. — Diet'a neci ca póte face unu
conclusu validu, si déca l'ar' face, din partea presidiulu ar'
trebui se se dechiarè de nevalidu.“ Dupa mai multe apoi
conchidiendu dice, ca „dlu Gabor Imre póte merge in comi-
tetu.“ —

Presied. inca se dechiara in contr'a predarei acestei
petitiuni la unu comitetu preconsultativu, formatu din des-
partimente. (Aprobare viva).

Muresianu: Obiectulu regularei referintieloru grani-
tiaresci preste totu e unu obiectu deca mai mare insemna-
tate, ér' in specie, caus'a muntiloru revindicati, care in prim'a
linsa se tîene de obiectulu regularei referintieloru graniti-
resci, mai e inca fórte urginte, in contr'a carei, cugetu, ca nu
s'ar' poté redicá neci unu votu, — si pentru acea tîeniu pro-
punerea dlui dep. Popea de fórte fundata: cá adeca acestu
obiectu, care este de asia mare urgintia, se nu se dè comite-
tulu de petitiuni, oi unui comitetu deosebitu.

Inse eu propunerea dlui Popea o am priceputu asia, cá
acestu comitetu se se aléga din despartimentele dietale dupa
modalitatea preserisa de regulamentulu de trebi; si pentru
despartimentele, cari nu sunt reprezentate in dieta, se se a-
léga membrii la acestu comitetu din dieta, precum s'a oser-
batu si pana acum'a. Eu cugetu, ca nu ar' trebui desbatutu
lucrulu mai departe, for'a asiu rogá pre onor. presidiu, cá se
provóce pre dlu dep. Popea se esplice, ca cum pricepe dlu
propunerea s'a? Asia, precum o pricepe dlu dep. Balomiri, cá
se se aléga neconditionatu din despartimente, ori, cá se se
aléga din despartimente, cu aceea deosebire, cá pentru acele
despartiam. cari nu sunt de ajunsu reprezentate in dieta, se
se aléga membrii pentru acestu comitetu din dieta cá si pana
acum? —

Popea se esplica cá comit. se se aléga din despart. si
pentru desp. nerepresentate din sinulu dietei. —

Presied. dice se nu se pérda timpululu cu intrebari a-
tatu de miculitie.

Gaetanu: Eu am numai pucine cuvante se dicu. —
Eu dupa intielesulu, care l'a datu d. Popea propunerei sale,
mi iau propunerea inapoi. — (!)

Gull citindu § 42 din regulamentulu de trebi, se de-
chiara, ca petitiunea Orlatului, Sina, Vestemului si Racovitei
in caus'a esproprierei, se se dè comitetulu de petitiuni. —

Presied.: „A vitát befejezettnek nyilvánítom.“ —

Popea: Eu dle presied. mi asiu lná volia a reflectá dlui deput. Gull in privinti'a acést'a numai atat'a, ca atunci noi am deveni într'o inconsecinti'a fórte mare, (o voce: „harmadszor szoll!“)

Presied.: Oprese pre dlu Popea de a mai vorbi — si i aduce propunerea sub votisare, —

Contr'a fura toti neromanii cu dlu Georgiu Baritiu si Iosifu Siuluti = 43 voturi; ér' pro 36 voturi, (se intielege dela romani) asia propunerea dlui Popea cadíu.

Suplic'a se dede comitetului de petitiuni

Schuler-Libloy propune, cá comitetulu de petitiuni, carele neavendu presiedinte si vicepresiedinte, — ma neci membrii totudéun'a toti, stá fórte reu, se se reorganizeze.

Presied.: „Comitetulu póte aduce conclusiuni, candu membrii lui sunt mai bine de diumetate de facia.“ —

Schuler-Libloy: „In comitetulu financiale inca se alese altu membru, catu ce dlu Maager a capatatu facultate de absentare. — Consecintia dara! — (Bravo!)

Presied.: „Negresitu voliu reorganisá comitetulu de petitiuni déca voliu vedé, ca e de lipsa — si inca prin dlu v-presiedinte Alduleanu. —

Presied.: Comun'a Reginulu sasescu se róga prin o petitiune, cá se se incorporeze cu Sabiulú in sensulu proiectului regescu.

Suplic'a se da comitetului pentru impartirea tîerei. —

Se citește apoi si primesce represent. pentru sanctionarea art. de lege pentru trib. supremu si urméza obiectulu dilei, representatiunea pentru unele modificatiuni in legea pentru intregirea armatei, sub presied. dn. v-pres. Alduleanu. (Vedi si Nr. Gaz. 77).

Despre obiectulu dilei vorbescu:

Obert, Moriz Conrad, Schuler Michael, Binder, Haupt, reg. Schneider, Fabini, — toti in cuventari lungi; inse desbaterea generale nu se incheie dupa cum propunu acesti domni. — Apoi vorbesce

Gav. Manu: Inalta casa! Acolo, unde voru merge ceilalti pré onor. membri ai inaltei case pentru binele patriei voliu merge si eu — si nu va fi de lipsa se atingu de care partida me tienu, precum a atinsu pré stimabilulu antevorbitoriu, (Fabini) neci nu voescu a avé pentru Transilvani'a legi mai favoritórie, decum au celelalte provincii ale Austriei. Acestea pretramitiendu-le, nu voliu se facu neci decum o propunere, din care dóra ar' socoti cinev'a, ca asiu avé de cugetu a atacá séu a atinge o lege fundamentale de statu (zur Sache!); dara credu, ca mi va concede fiacare, ca trecutul nostru a fostu unulu cá acel'a, in catu noi in multe privintie, nu cu decenii, oi cu seculi am remasu inderetru facia cu celelalte provincii hereditari ale Austriei, pentru cari s'au datu patent'a din Fauru si care si noi cu bucuria o am inarticulatu in legile patriei. Si déca am avutu noi óresi-care trecutu mai nefavoritoriu in privinti'a modului si mediulóceloru cultivarei nóstre si in tóta privinti'a subsistintiei nóstre; eu credu cumca acésta impregiurare e dexana de óresi-care respectare. A-oi n'am volia de a me demite eu in specialitati spre a aduce inainte, ca in ce privintia am remasu noi inderetru, si in care privinti'a se pasimu noi inainte spre a ajunge pre celelalte provincii hereditari, ca atunci asi fi pré indelungatu. Dara credu, ca acestea fiacare membru alu in. case le scie pré bine, fiendu-ca mai neci unulu din sal'a acést'a nu a intrelasatu dat'a ocaziune de a accentuá cu cuvente mai tari s'au mai moi, cumca noi stamu mai inderetru, de catu altii. —

Cu privire la tóte acestea eu sum de credintia, cumca neci-decum nu vomu atacá legile fundamentali, déca in representatiunea de sub desbatere vomu respicá mai aprópe dorintiele dietei, cum, si in ce forma se se modifice unii §§ despre intregirea armatei?

Cu partea principale a adresei eu sum multumitu, vedendu ca comitetulu si a datu tóta ostenéla si a atinsu tóte punctele acelea, in cari voimu a ajunge ceva usiurare; dar' in privinti'a aceea, in care ar' fi fostu se se preciseze acele modificatiuni, ca cum, si in ce forma le voimu noi? in privinti'a acést'a vedu, ca comitetulu a pornitu din altu punctu de vedere, — ca adeca nu s'ar' ouveni nóue se facemu propuneri in privinti'a acést'a ori se precisamu lucrulu, pentru-ca acést'a s'ar' tiené de competinti'a senatului imperiale. — Eu credu, dicu, ca nu am atacá legea fundamentale, neci competinti'a senatului imp. déca precisu ne vomu esprimá dorintiele, dupa cari am dori, cá unii §§ din legea fundamentale pentru armata, se se modifice. Sub sistemulu absolutisticu trecutu inca s'au datu legi pentru tóta monarchi'a intru o for-

ma; dara scimu, cá pentru deosebitele tieri, au fortu legi in deosebite forme, in cari, se dice: „Dies Gesetz ist für dieses und dieses Kronland wirksam“ — s'au, déca noi dloru privimu la lips'a nóstra, acum'a neci se nu outezamu a face in regimu cunoscutu, cumca noi am dori, ca in modulu acést'a am voi se faca pentru noi óresi-care va modificari?! — Noi nu voimu se otarimu numerulu soldatiloru, cati se damu, — aceea nu se cuvene nóue, — si noi vomu dá cati ni se voru cere. Dara nu credu, ca aceea nu am poté hotari, cá in locu de Petru, se damu pre Ioanu, si in locu de Pista, se damu pre András — candu acést'a ar' corespunde mai multu intereselor patriei si ale familiei! —

Din acésta cauza mi liau indrasnéla a propune, cá inalt'a dieta se decida: „Cá reportulu comitetului privitoriu la modificarea unoru determinatiuni ale legi despre intregirea armatei, se se redé comitetului spre facerea unei propuneri precise in privinti'a modificariloru dorite a determinatiuniloru legi atinse.“ — Adeca cá se se dè inderetru comitetului pentru aceea, cá in petito, care numai in generalu e espresu contra Mai. S'a, comitetulu se lié precisu dorinti'a inaltei case, ca cum, si in care puncte ale legi voliesce modificari? —

Balomiri: Acést'a se tiene de desbaterea speciale! —

Manu: Nu se tiene de desbaterea speciale! —

Propunerea dlui dep. Mamu nu se spriginesce. —

Desbaterea generale se dechiara de incheiata. —

Prenuntiamu dela dieta, ca sambata in 29. Oct. se inchise sesiunea din a. c. prin cetirea rescriptului imperatescu din 14 Oct.; Reinceperea dietei se va face cunoscuta membriloru prin presidiu. Pres. multiamesce pentru increderea aretata. Cas'a ei ridica unu vivat. Obert, dupa-ce dice, ca sarcinile generale sunt nesubportabile cá si pe vremea turciloru, serac'a patri'a totusi se bucura acum de o pace de auru si de o libertate infricosiata; ea s'a facutu membru unui corpu mare de statu si are sperantia de adiutoriu in nevoia. Se ne aruncamu, dice, cautarea contra Vien'a la Mai. S'a imperatulu si domnulu nostru pe care Ddieu se 'lu binecuvente neincetatu!!! si incheia cu cuventele ministru lui Schmerling: „Ardealulu se esperiese ce insemnésa a tiené longa imperiu“ si se intonare 3 vivate Mai. Sale, apoi sen. imperialu, Ardealului, deputatiloru. Moga multiamesce imperatului pentru deschiderea activitatii legislative in Ardélú; si inaintatoriloru ei, bar. Salmen pentru r. comisariu dietalu si subscriinduse protocolulu, toti se dusera la comisariulu reg. „Tel. Rom.“ scria, ca in siura mare unu focu a nimicitu averea la 60 de familii.

AUSTRIA INFERIORA. Viena, 27 Oct. Resultatu crizei ministeriale in Vien'a lu vedemu in demisiunea contelui Rechberg, ministru primariu si alu casei imperatesci, care singuru isi cerú demisiunea si Maiestatea S'a i o primi cu scrisóre din 27 Oct. pe lunga aratarea inaltei recunoscintia si inaltierea lui la onórea de cavaleru alu velerei de auru. — Conte Alexandru de Mensdorf-Pouilly, L. M. C. sea denumitu totu in 27 Oct. in locu cá ministru casei imperatesci si de ecsterne.

Pentru cá se cunoáscemu o personalitate cu postu atatu de insemnatu in monarchia, se cuvine a sci, cumca c. Mensdorf cav. ord. Mariei Theresiei si propriariu alu reg. de inf. 72 se afla in versta de 52 de ani. Antecedentielei suntu servitiale militari. De 16 ani intrandu in armata servi mai antaiu la inf. dupa aceea la ulani si husari. La 1848 serviea cá majoru; si in campani'a din 1849 se inalti'a la rangu de colonelu; in batai'a dela Comaromiu primi cruce'a Mariei Theresia si indata in an. urmatoriu deveni gen. maioru si primi misiune diplomatica in caus'a resbelului Schleswig-Holsteinianu; ér' mai tardiu fú solu in Petersburg, de unde veni comandante gen. in Banatu si in urm'a diplomei din 20 Oct. fú tramisu cá comisariu imperatescu pentru caus'a serbo-romana séu banatiana si voivodina, acarei succesu lu scimu. — Dela 1862 se afla pana acumu gubernatoru si gen. comandante in Galiti'a, de acarui fina circumspectiune se deochiasera si incercarile revolutionari polóne in Galiti'a, de unde se denumi acumu ministru de ecsterne. Se crede, ca in urma schimbării acestei d. ministru de Schmerling va lua presidiulu consiliului ministerialu.

In 25 se tienú o consultare importanta numai intre M. S. imperatulu, cont. Rechberg si principele Metternich solulu acreditatu la cabinetulu de Parisu, de unde veni mai éri. consultarea a privitu cuprinsulu unei programe de impreuna intielegere intre Franci'a si Austri'a.

Pr. Metternich, primindusi instructiunile se va reintórce la Parisu. — In Vien'a suna, acum, ca obiectulu pertractatoru intre Austri'a si Franci'a nu este Veneti'a, pe candu

diurnalele franceze vréu a sci, ca tocma Veneti'a prepara dificultatile la intielegerea care numai prin concesiuni departe batatóre din partea Austriei se potu radica, asia scrie „France“ diurn. oficiosu. —

Depesi'a austriaca din 12 Oct. indreptata la Parisu din cauza conventiunei italiene aratase parerea de reu a cabinetului austriacu, ca Rom'a nu fù consultata inainte de incheierea conventiunii, totusi primesce asigurarea Franciei pentru sustinerea auctoritatii papali cu multiamire. De altmintealea atatu Papii catu si veri carei puteri afara din conventiune ei va remané libertatea actiunii pastrata, si precum are Papa dreptu ne conditionatu, fiindu cumva amenintiatu in viitoriu, a pretinde aপরera puterilor catholice, intocma 'si ar' stórcé si puterile cath. dreptulu neconditionatu ai da acestu adiutoriu intre marginile convenientiei politice si ale oportunitatii si Europ'a intr'unu oasu de asia va trebui se sperese fara indoieála, ca vedé pe Austri'a si Franci'a standu lunga olalta in concordia, dice depesi'a. — Acestu obiectu e destulu de importantu spre a ne puté ecplica repeda suire a agiului si olatinarea bursei. — Instrumentulu de pace cu Danimarc'a s'a finitu si subscrisu, si in trei septemani va urma ratificarea.

Cronica esterna.

Evinementulu celu mai ingrecatu de conjuncturi politice si diplomatice este intalnirea imperatului Napoleon III. cu Cearulu Alesandru II. in Nizza Italiei, unde se afla si regele Nestoru alu Belgiei Leopoldu. Napoleonu porni in 26 din Parisu si sosindu la Nizza facù mai antaiu visita óspelui Alesandru, care 'ndata ei si întórse visit'a. Acésta intalnire póte avé urmari afundu batatóre si ómenii vedu in tóte intalnirile suveraniloru de estu anu o incordare in interese dinastice, care va prorumpe ori iu vre unu resboiu gen. ori intr'o concurintia la unu congressu mare europeanu.

Parlamentulu Italiei se va intr'uni in alta siedintia numai dupa ce voru fi gata comisiunile cu elaboratele loru in caus'a conventiunii si a eveniminteloru sangeróse din Turinu. Se sci, ca 2 din 3 parti ale deputatiloru suntu pentru conventiune si pentru Florenti'a cá capitala a Italiei. — Garibaldi inse publica unu protestu catra ómenii sei in contra respandirei, cumca elu se ar' invoi cu conventiunea, asigurandui cu datu Caprera 10 Oct., cumca cu Bonaparte numai o conventiune s'ar' puté face, cá se parasésca nu in 2 ani oi in 2 óre parlamentulu Italiei.

ROMANIA. In siedinti'a consiliului ministriloru, din 25 Septembre, d. ministru alu afaceriloru straine a prezentatu unu proiectu de lege pentru instituirea de tribunali maritime pe litoralulu nostru, menite a cerceta si a judeca in celu din urma resortu si exclusivu tóte contestatiunile rezultande intre navi din faptulul navigatiunii séu stationariiloru in porturi; totu intr'unu tempu d. ministru a propusu a se concentra pe viitoriu la ministeriulu afaceriloru straine tóte lucrările privitérie la navigatiuni. Acésta propunere s'a priimitu de consiliu si proiectulu de lege in cestiune s'a inouviintiatu a se tramite consiliului de statu.

Unu decretu cu data 6 Octobré aproba regulamentul propusu de d. ministru justitiei, cultelor si instructiunii publice si adoptatu de consiliulu ministriloru, pentru formarea unui conservatoriu de musica si declamatiune in Bucuresoi si altulu in Iassy.

„Monitorulu ostei“ da publicitate procesului verbale incheiatu la 2 Augustu 1864 de catra ministrulu de resbelu cu toti oficiarii generali, protoereulu or. Giurgiu si altii ce au asistatu la ceremoni'a inaugurarii primului vaporu romanu de resbelu caruia i s'a datu numele de „Romania“.

Unu ordinu de di pe tóta óstea face cunoscutu siefiloru de comandamente a ordona comandiriloru de dorobanti de districte, ca in viitoriu se inspeeteze armele comunelor, indatorandu-le a le intretiine in cea mai buna stare si sa raporteze regulatu de starea loru comandamentelor militare. Se recomanda de assemene comandiriloru a preveghia, ca comunele sa face reparatiuni caselor de arme cari, din lipsa loru de ingrijire, aru puté sa se ruineze cu totul.

Ministeriulu afaceriloru straine incunosciintéza prin Monitoriulu oficiale întórcerea din congediu a D. Tillos agintele si consulele generale alu Franciei in Romani'a, elu reluatu serviciulu agentiei si consulatulu generale.

M. S. Domnulu a sanctionatu cu decretu in 6 Oct. a. c.

imprumutulu de 48,142,678 contracattu in strainetate in 10/28 Aug. de ministru de finance in numele guvernului. Banca ottomana imperiale si fratii Stern Brothers din London facu acestu imprumutu incuviintiatu de f. adunare generale prin votulu din 30 Decemb. 1863 si acum ee dechiara de catra Domnulu imprumutu alu statului. Elu e cu 70% dobanda si 20% amortisare.

Cursulu Sorocovetiloru séu sfantiloru rusesci fabricati in an. 1861 e defiptu prin ministeriu pentru Romani'a dincolo de Milcovu in valóre de doi lei si 10 parale; la erariu se primescu in 2 lei si 2 parale.

In 5 Oct. a mai decisu consiliulu ministriloru a se introduce si in Romani'a timbrele postali ou imaginea séu chipulu Mai. S'ale Domnitoriului atatu pentru francarea epistoloru catu si pentru diurnale scl. — in tricoloru nationalu — de 20 parale cu colórea rosia — de 5 cu albastra pentru scrisori si cu galbina de 2 parale pentru diurnale; si Domnulu a sanctionatu timbrulu cu datu din 30 Oct.

La superiorii monastiriiloru de totu feliulu le impune ministeriulu cultelor a cauta intre calugari barbati invatiati, cari se de instructiune calugariloru celoru ce nu sci carté.

Alegerile consiliiloru judetiene se continua, si cu tóta incordarea cosmopolitiloru de punga si liberaliloru in regiunea monopóleloru voru reesi catu se póte de nationale. Numai se nu departamu nationalitatea de libertate, oi ambe se pasiesca alaturea, ca altufeliu se voru poticni si una si alta.

Varietati.

— „C.“ (Detoriele statului austriacu). Comisiunea insarcinata cu cercetarea datorieloru de statu au publicatu cu finea lui Aprile a. c. artetarea despre starea datorieloru statului, — de unde se vede ca in aceea-si di datoriele statului (reduse la unu capitalu cu 50%) facu 2,506,096.196 fl. si in semestrulu dela 31 Oct. 1863 pana in 30 Aprile 1864 s'au imultitu cu 29 218.789 fl. Acestoru-a se mai adauge datoria regatului Lombardo-Venetianu cu 65,828.180 fl. Desarcinarea pamentului cu finea lui Aprile au fostu 521,548.868 fl. Aceste facu sum'a frumósica de 3,095,645,064 fl. v. a. Interesele anuali faou pentru datori'a statului 115,141.686 fl. si pentru datori'a desarcinarii de pamentu 26,077.443 fl. v. a. — Luanduse numerulu locuitoriloru imperatiei de 36 milióne suflete, pre fiecare omu cade o datoria cam de 86 fl.

— (Geografi'a Banatului). In Lugosiu se afla de vendutu: Geografi'a Banatului in limb'a romana scrisa de Gavrilu Pap canoniculu, unu esempl. cu 35 or. v. a. acést'a cartioica se póte propune si in scólele poporali romanesci din Banatu aceloru scolari, carii sunt mai deprinsi intru invetiatura.

27125. 1864.

3—3

In numele Maiestatei Sale ces. si apost. reg. Marele Pincipe alu Transilvaniei, comitele secuiloru, pré gratiosulu nostru Domnitoriu.

Dupa descoperirea inaltului presidiu a cancelariei r. transilvane aulice inaltulu ministriu c. r. de resbelu a inpoternicitu pre supremele c. r. prefecturi provinciale de arme, cá aceste in casulu asentarei unoru studenti de acei'a, cari frecuentandu anulu din urma alu cursulu scolasticu la vre unu gimnasiu superióre, n'au dobanditu din progresulu studialoru clase eminate oi numai clase buna, si de aceea neci oa se bucura de eliberarea dela militia, se fia auctoritate in urm'a cererei loru provédute cu testimoniu scolasticu alu an. prec. din urm'a si substernute acolo, a le dá licentia pe unu anu de dile spre depunerea esamenului de maturitate, inse numai sub impregiurari pacifice.

Ce prin acést'a se aduce la cuosociinsti'a publica.

Din siedinti'a guberniului r. transilvanu Sabiniu 8 Oct. 1864.

Cursurile la bursa in 31. Octomb. 1864 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 62 cr. v.
Augsburg	—	—	117 „ — „
London	—	—	117 „ 50 „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 65 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	70 „ — „
Actiile bancului	—	—	776 „ — „
„ creditului	—	—	176 „ 20 „